

Enligt sändlista

BILDANDE AV ***Stensjöns naturreservat***

Objektnummer	2013523
Län	Västernorrland
Kommun	Ånge
Socken	Haverö
Fastighet	Snöberg 1:49
Markägare	Staten genom naturvårdsverket.
Förvaltare	Länsstyrelsen
Lägesbeskrivning	9,7 km nordost Överturingen.
Mittpunkt	x: 1459974 y: 6935461 (Rikets nät)
Areal [hektar]	158,5
Prod skogsmark [ha]	132,3

Naturtyper [ha]	Tallskog	119,5
	Granskog	9,6
	Lövblandad barrskog	0,3
	Myr	22,8
	Hygge	2,9
	Vatten	3,4

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 7 kap, 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 och 22 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm (1998:1252), att de föreskrifter samt skötsel- och förvaltningsbestämmelser som framgår av detta beslut skall gälla beträffande naturreservatet.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller från 30 januari 2010 även om de

överklagas.

I enlighet med 2 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken mm, ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet

Med stöd av 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken mm beslutar länsstyrelsen att fastställa bifogad skötselplan.

SYFTE

Området skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald och en värdefull naturmiljö, närmare bestämt en till största delen brandpräglad naturskogsmiljö med en hel del av de strukturer, såsom torrakor och äldre träd, som är kännetecknande för ett naturligt brandpräglat skogsekosystem. Detta bör ske genom att aktiva insatser såsom naturvårdsbränningar genomförs i syfte att vidmakthålla en brandpräglad beståndsstruktur. De grandominerade delarna av området ska i huvudsak utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer.

Syftet är även att, inom ramen för ovannämnda syfte, hålla området tillgängligt för allmänheten.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 uppföra byggnad eller annan anläggning.
- 2 bedriva täkt, anordna upplag, borra, spränga, schakta, gräva, muddra, utfylla, tippa eller på annat sätt skada mark och block.
- 3 dika, dikesrensa eller dämna.
- 4 anlägga väg, stig eller spång.
- 5 anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
- 6 avverka, fälla eller skada växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller utföra annan skogsvårdsåtgärd.
- 7 sprida kemiska bekämpningsmedel, kalk eller gödselmedel.
- 8 inplantera djur, växter eller andra organismer. Denna föreskrift gäller dock ej utsättning av fisk, utan dylik verksamhet regleras i förordning 1994:1716.
- 9 framföra motordrivna fordon annat än i samband med uttransport av fälld älg/björn varvid risk för skador på mark och vegetation ska minimeras.
- 10 upplåta mark för militär övningsverksamhet.

B. Föreskrifter om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla intrång enligt 7 kap 6 § miljöbalken.

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 upphuggning och markering av reservatsgränsen.
- 2 uppsättning av informationstavlor.
- 3 kontrollerade bränningar i naturvårdande syfte enligt skötselplanen.
- 4 undersökningar av mark, vatten, vegetation och djurliv samt utmärkning av därtill hörande provytor.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
- 2 insamla mossor, svampar eller lavar med undantag för plockning av matsvamp för husbehov.
- 3 genom grävning eller på annat sätt skada mark och block.
- 4 insamla eller föra bort ryggradslösa djur.
- 5 klättra i boträd eller på annat sätt medvetet störa eller skada djurlivet.
- 6 framföra motordrivet fordon.
- 7 sätta upp skylt, tavla, affisch eller göra inskrift.
- 8 utföra vetenskapliga undersökningar som innebär markering av provytor eller annan åverkan inom reservatet utan länsstyrelsens tillstånd.
- 9 använda området för idrottsarrangemang utan länsstyrelsens tillstånd.

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder för underhåll av befintlig skogsbilväg samt för de åtgärder som behövs för reservatets skötsel enligt fastställd skötselplan.

Föreskrifterna under C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte nyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄLEN FÖR BESLUT

Områdesbeskrivning

Stensjöns naturreservat består till största delen av mosaikartad tallskog präglad av återkommande skogsbränder. Området växlar från fuktiga gransvackor till torrare tallpartier på höjderna. Skogen är ofta tvåskiktad och brandljud är vanliga på de äldre träden. I stora partier är det blockigt och i svackorna är det vanligt med mindre myrar. Många tallar är knotiga och vresiga och ger ett intryck av att ha levt ett hårt liv. Dimensionsavverkningarna har antagligen varit fåtaliga men man kan hitta spår lite varstans i form av lump som ligger

kvar. Det finns några mindre småvatten och tjärnar i området. I Hundtjärn utplanteras det fisk och bedrivs, liksom i Stensjön, ett aktivt fiske. Stensjöområdet är ett populärt besöksmål för fritidsfiskare.

I områdets västra del finns en urskogsartad tallskog på blockrik mark med gamla tallöverståndare som ibland har upp till tre brandljud. Skogen är välskiktad och det finns rikligt med brandstubbar och andra spår efter tidigare bränder. Död ved är allmänt förekommande. Den liggande veden kommer framförallt från dimensionsavverkningen men det finns även en del naturliga lågor. Många av tallarna är drabbade av törskatesvamp och ser allmänt risiga ut. Skogen ger ett intryck av att vara orörd även om äldre stubbar förekommer. Markförhållandena växlar från friska till torra. Många av tallöverståndarna är över 200 år.

Bland påträffade mer ovanliga arter kan nämnas reliktböck, tallticka, doftticka och skrovellav.

Ärendets beredning

Stensjön inventerades och avgränsades vid en inventering av statens skogar som länsstyrelsen genomförde 2003 (regeringsuppdrag). Området redovisas i Naturvårdsverkets rapport 5342 Skyddsvärda statliga skogar och finns registrerat som ett naturvårdsobjekt (60334) vid länsstyrelsen.

Våren 2006 föreslog länsstyrelsen Stensjön som ett lämpligt reservatsobjekt och i december samma år köptes området av staten genom naturvårdsverket.

Området är ej särskilt utpekad i översiktsplanen för Ånge kommun och några mer specificerade intressen finns inte redovisade för området. Vid tidpunkten för översiktsplanens upprättande, 2004, var områdets naturvärden troligen inte kända av kommunen.

Områdets bevarandevärden bidrar signifikant till uppfyllandet av miljömålet "Levande skogar", delmål 1, och är ett bra exempel på den typ av områden som är prioriterade i länsstyrelsens och skogsstyrelsens strategi för områdesskydd på skogsmark fastställd i december 2005.

Under remissbehandlingen har, i enlighet med Sveriges geologiska undersöknings skrivelse från mars 2005 (01-266/2005), information hämtats från digitalt underlagsmaterial från mineralrättsregistret. Därvid har inga motstående intressen eller andra försvårande omständigheter påträffats.

Yttranden har inkommit från Skogsstyrelsen, Ånge kommun, Medelpads Botaniska förening och Medelpads ornitologiska förening. Inga instanser har något att erinra mot bildandet av naturreservatet. Medelpads botaniska förening har detaljkunskaper om en del av område G i skötselplanen och synpunkter på skötseln av detta delområde.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har beaktat de vid remissförfarandet inkomna synpunkterna genom bearbetning av beslut och skötselplan.

I denna del av länet finns förhållandevis många skyddsvärda skogsobjekt, av vilka många är danade av brand. Stensjön passar väl in bland dessa objekt med sina skiktade brandpräglade tallbestånd. Områdets tydligt mosaikartade karaktär med omväxlande unga och gamla urskogsartade bestånd, små kullar med mellanliggande mer grandominerade surdråg, död ved av olika slag samt den förhållandevis stora arealen motiverar väl ett skydd.

Dimensionsavverkningarna tillsammans med den effektiva skogsbrandsbekämpningen har inneburit att skogen blivit allt mer präglad av inväxande gran. Detta får till följd att naturvärden knutna till den brandpräglade skogen med sina öppna, varma och ljusa miljöer, får allt svårare att klara sig. Med ett beslut om reservatsbildning och en skötselplan som återinför branden som en naturlig störningsfaktor kan det bli möjligt för livsformer knutna till områden med mer naturlig skogsdynamik såsom brandgynnade arter att överleva i reservatet.

Naturvärdena i dessa miljöer är också oförenliga med konventionella skogsbruksmetoder och annan exploatering. Genom naturreservatsbildning undanröjs dessa hot och förutsättningarna för bevarande av naturskogsmiljön, med dess strukturer och därtill hörande arter, förbättras.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området samt att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

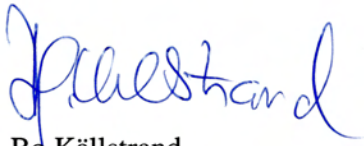
HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill klaga över detta beslut skall skriva till Regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen, Avdelningen för Miljö- och Natur, 871 86 HÄRNÖSAND.

Skrivelsen skall ha kommit in inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. I skrivelsen skall anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Kristin Lindström telefon 0611-34 92 58, kristin.lindstrom@lansstyrelsen.se.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningarna Dagbladet samt Sundsvalls Tidning. Den dag kungörelsen varit införd i ortstidning anses berörda ha fått del av beslutet.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit Peter Ekström, jurist, Magnus Agnemo, samhällsplanerare, Britt Marie Lindström chef sektionen för skydd och skötsel samt Anna Otmalm, chef Avdelningen för miljö och natur.

Bo Källstrand
landshövding

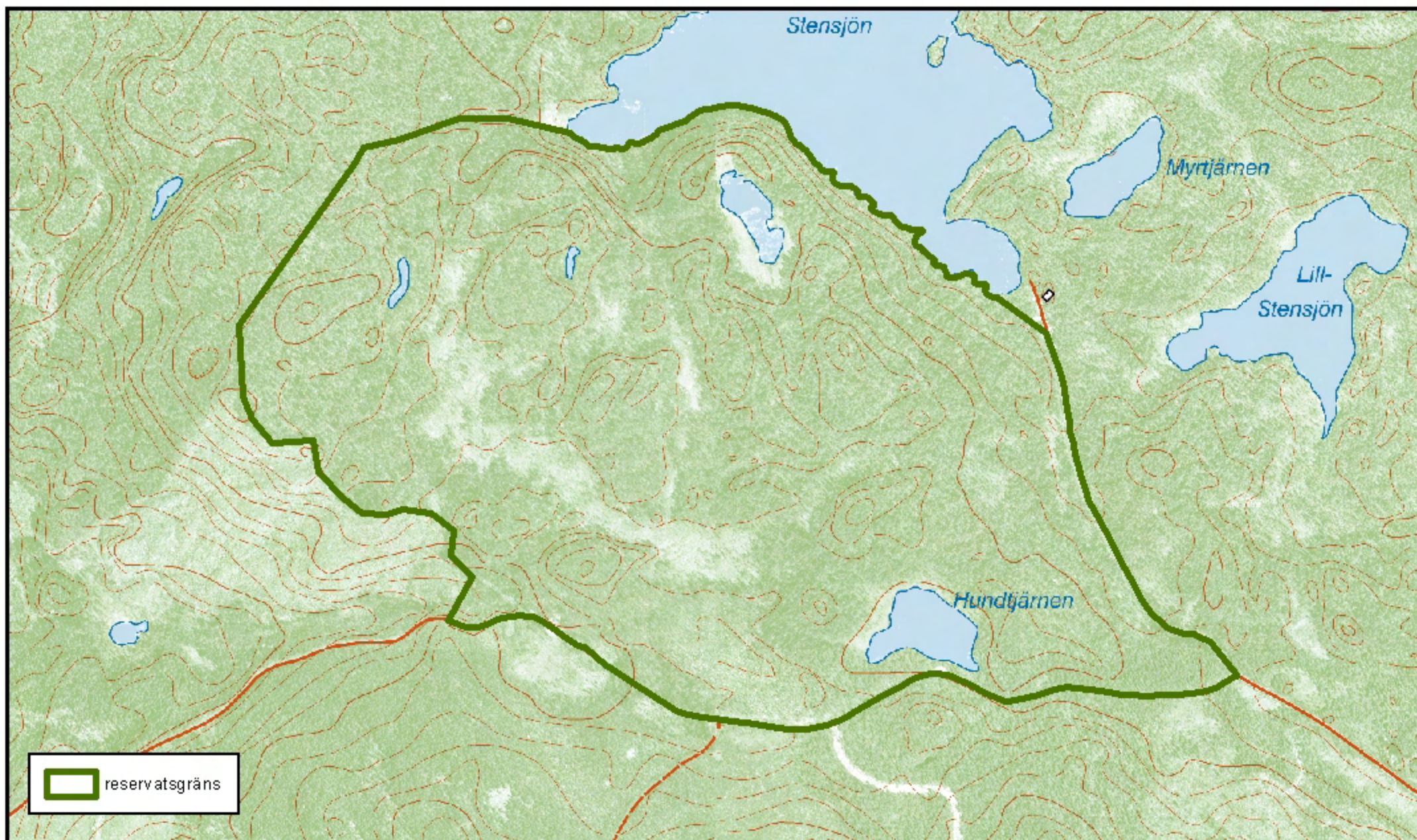
Kristin Lindström
naturvårdshandläggare

Bilagor

- 1 Beslutskarta
- 2 Sändlista
- 3 Skötselplan

Stensjöns naturreservat

Beslutskarta

Skötselplan för *Stensjöns naturreservat*

Denna skötselplan används lämpligast tillsammans med det beslut som utgör grunden för denna skötselplan. I beslutet återfinns viktig information såsom beslutsmening, syfte, föreskrifter och en sammanfattande beskrivning av området.

Historisk markanvändning

Skogen i reservatet har påverkats av dimensionsavverkningar vars spår man finner i form av gamla avverkningstubbar och lumpade stockar.

Kulturmiljövärden

Så vitt känt finns inga fornlämningar eller andra särskilda kulturspår inom reservatet.

Friluftsliv

Stensjön besöks i rätt stor omfattning av allmänheten i form av fritidsfiskare. Hundtjärn och Stensjön ingår i Stensjöns kortfiskeområde och vid Stensjöns östra strand finns parkeringsplatser, uppställningsplatser för husvagnar, vindskydd, eldstäder, vedupplag, toaletter samt returstation. Runt Stensjön går en fiskestig (ej markerad på skötselkartan, ej heller markerad på träd i terrängen) och vindskydd med eldplatser är utplacerade runt hela sjön. Alla anordningar är dock placerade utanför reservatet och sköts vid tidpunkten för detta beslut av Stensjöns Turism Ekonomiska förening. Stigen är upptrampad av fiskare och kräver inget underhåll av reservatsförvaltningen.

Gränser

Reservatet skall märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd inom reservatet i gränsgatan och uppsättning av stolpar med reservatsbricka i gränsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsa reservatsgränsen.

Brand

Om spontan brand uppkommer inom reservatet bör släckning inriktas mot naturliga avgränsningar och mot reservatets ytterkanter om räddningschefen anser att branden härmed slutligen kan bekämpas. All eventuell brandbekämpning skall ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Servitut och samfälligheter

Till reservatsområdet hör rätt att använda befintlig utfartsväg över Snöberg 1:32 till Bysjön.

Fiske

Fisket i Stensjön och Hundtjärn ingår i Stensjöns kortfiskeområde och är upplåtet vid tidpunkten för detta beslut till Stensjöns Turism Ekonomiska förening. .

Jakt

Jakträtten är upplåten till Stensjöns Turism Ekonomiska förening tom 2013-06-30. Upplåtelsen omfattar enbart eftersök och drev under jakt i närliggande område.

Naturvårdsbränningar

Ett av reservatets syften är att söka återskapa och upprätthålla en brandpräglad tallskogsmiljö. Därför planeras en stor del av reservatsområdet att naturvårdsbrännas, se skötselområde 1.

Gällande de grandominerade områdena inom reservatet så skall dessa inte aktivt naturvårdsbrännas. Inom delområde G i skötselområde 1 där naturvårdsbränning förordas finns dock ett mer granrikt parti med större lövinslag. En naturvårdsbränning här kan vara gynnsam för föryngring av såväl asp som sälj och olika organismer som gynnas av bränd granved. Således skall detta granrika parti aktivt naturvårdsbrännas.

När naturvårdsbränning är nära förestående bör informationsskyltar sättas upp för att upplysa allmänheten om var och när bränningen skall ske, vem som utför naturvårdsbränningen samt telefonnummer till ansvariga. Information om syftet med skötselåtgärden samt naturtypen knuten till brand bör också finnas med.

Förvaltning och tillsyn

Länsstyrelsen utser en ansvarig för skötsel, underhåll och praktisk tillsyn av informationstavlor, markeringar etc. Uppdraget regleras i avtal. Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen när det gäller efterlevnaden av reservatsbestämmelserna.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Området har indelats i 4 skötselområden, se skötselkartan

Skötselområde 1

Brandpräglad tallskog

Övergripande mål

Att bibehålla och förstärka den brandpräglade tallskogen i området samt skapa förutsättningar för brandgynnade arter.

Målet är uppfyllt när:

- det brinner (vildbrand eller naturvårdsbränningar) i skötselområdet på totalt minst 5 hektar i snitt var 20:e år.

- minst 75 % av de viktiga strukturerna såsom äldre tallar (>150 år) samt torr död ved skonats i branden.

Målet gäller som snittmått över hela skötselområdet. Möjligheten att nå detta mål är beroende av vilka förebyggande metoder som kan användas för att skydda dessa strukturer.

- minst 10 % av träden i de brända bestånden har fått stamskador (bildat brandljud) eller dödats av branden.

Målet gäller som snittmått över hela skötselområdet.

Åtgärder

- Naturvårdsbränning

Genomförs i delområde A-H med fallande prioritet, se delområdesbeskrivningarna samt bifogad delområdeskarta.

En viktig målsättning med naturvårdsbränningarna i naturreservatet Stensjön är att på sikt återskapa en flerskiktad tallskog med en hög andel stående döda tallar, sk. torrakor, vilket är ovanligt idag. För att gynna flera olika arter knutna till brand är avsikten att de naturvårdsbränningar som genomförs är så varierade som möjligt i fråga om både intensitet och bränningsdjup. Generellt bör en strävan vara att åstadkomma en så hård brand (kraftig konsumtion av humuslagret) som möjligt. Detta för att skapa så optimala gröningsmöjligheter som möjligt, detta är speciellt viktigt för att eventuellt få en fröföryngring av asp och sälg. Bränningarna bör dock vara så lågintensiva, dvs. ha låg flamhöjd, att mortaliteten i trädskiktet kan hållas på en rimlig nivå men samtidigt vara tillräckligt intensiva för att skapa skadade träd. Bränningsledaren bör i möjligaste mån försöka se till att skona de äldre, brandljudade tallarna från att dö i branden och torrakor och lågor från att konsumeras av elden.

Inför genomförandet av naturvårdsbränning i reservatet skall en detaljerad bränningsplan tas fram för den del inom respektive delområde som skall brännas. Det är viktigt i framtagandet av dessa detaljerade bränningsplaner att beakta de förslag till åtgärder som finns i de åtgärdsprogram för hotade arter som behandlar brandpräglade skogsmiljöer och naturvårdsbränning. Såväl mål med bränningen som alla nödvändiga säkerhetsåtgärder skall specificeras i planerna. Gränserna i skötselplanen är preliminära och kan i den slutliga bränningsplanen komma att ändras. En god planering behövs för att säkra gränserna mot omgivande mark.

I restaureringsbestånden (delområde B och D) är syftet att tillskapa ett framtida brandpräglat bestånd genom att branden skadar de unga tallarna. De skadade träden kådimpregnerar sig för att läka stamskadan och blir därigenom mer motståndskraftiga mot svamp- och insektsangrepp. På så sätt kan de växa upp och bli mycket gamla för att sedan stå väldigt länge som torraka.

I delområde E-H finns en hel del värdefulla substrat i form av liiggande och stående död ved samt gamla, brandljudade tallar. Detta gäller framförallt i delområde G och H. Naturvårdsbränningar bör därför ske i dessa två sistnämnda delområden först när så god kunskap och kompetens finnes att minst 75% av dessa viktiga strukturer kan skonas vid bränningen med hjälp av förebyggande åtgärder. Som exempel på dylik åtgärd kan nämnas användning av olika typer av skonsamma medel (gel, skum eller dylikt) för att förhindra att branden får fäste i dessa substrat.

Delområde A	Tallskog på sydsluttning. 13,8 ha
<i>Skötsel:</i>	Bör brännas för att bibehålla brandprägel i tallskogen, gynna brandinsekter och få tallföryngring. Lättavgränsat med myr i norr, väg i söder samt hyggesbränna i öster.
Delområde B	Yngre tallskog på nordsluttning ned mot Stensjön. 3,4 ha
<i>Skötsel:</i>	Bör brännas för att bibehålla brandprägel i tallskogen, gynna brandinsekter och få tallföryngring. Lättavgränsat med sjön i norr och tjärn i söder samt fuktig granskog i väster.
Delområde C	Äldre tallskogsbestånd på "myrholmar" i reservatets centrala delar. 8,3 ha
<i>Skötsel:</i>	Bör brännas för att bibehålla brandprägel i tallskogen, gynna brandinsekter och få tallföryngring. Lättavgränsat med myr i alla väderstreck.
Delområde D	Naturvårdsbränt hygge. 5,3 ha
<i>Skötsel:</i>	Restaureringsbestånd som bör brännas igen inom en 30-årsperiod för att skada unga tallar och på sikt skapa ett brandpräglad, skiktat tallbestånd.
Delområde E	Äldre tallskog på blockig mark med en del tallöverståndare och torrakor i östra delen av reservatet kring Hundtjärn. 29,7 ha
<i>Skötsel:</i>	Bör brännas för att bibehålla brandprägel i tallskogen, gynna brandinsekter och skapa förutsättningar för tallföryngring. Lätt avgränsat i alla riktningar utom norr där en rad sänkor korsas av blockigare mark.
Delområde F	Äldre tallskog på blockig mark i norra delen av reservatet. 11,8 ha
<i>Skötsel:</i>	Bör brännas för att bibehålla brandprägel i tallskogen, gynna brandinsekter och skapa förutsättningar för tallföryngring. Ansluter till granskog på fuktigare mark i norr.
Delområde G	Äldre tallskog på blockig mark med en hel del tallöverståndare och torrakor i nordöstra delen av reservatet. 33,5 ha
<i>Skötsel:</i>	Bör brännas för att bibehålla brandprägel i skogen, gynna brandinsekter och skapa förutsättningar för tall- och lövföryngring. Den stora blockigheten och den stora mängden surhål och värdefullt substrat kan ge svårigheter vid bränningen.
Delområde H	Urskogsartat äldre tallbestånd i reservatets västra kant med stor andel död ved. 22,4 ha
<i>Skötsel:</i>	Bör på sikt brännas för att bibehålla brandprägel och skapa förutsättningar för tallföryngring. Den stora blockigheten och stora mängden värdefullt substrat kan ge svårigheter vid avgränsning och bränning. Delområdet har därför lägst prioritet.

Skötselområde 2

Granskog på fuktig mark

Övergripande mål

Att låta skogsmiljöerna utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer med de strukturer som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem, såsom gamla

träd och döda stående och liggande träd.

Åtgärder

Uppstår brand skall reservatets yttergränser säkras och skötselområdet ej prioriteras för brandbekämpningen. Inga åtgärder förutom uppföljning.

Skötselområde 3

Sjöar och våtmarker

Övergripande mål

Att låta vattnen och våtmarksmiljöerna utvecklas efter naturligt förekommande processer.

Åtgärder

Inga åtgärder förutom uppföljning.

Skötselområde 4

Friluftsliv

Övergripande mål

Att området ska vara fortsatt tillgängligt för allmänheten

Åtgärder

- Information på hemsida
En beskrivning av området läggs ut på länsstyrelsens hemsida.
- Informationstavla
En informationstavla sätts upp vid nordöstra reservatshörnet vid anordningarna intill Stensjöns strand, se skötselkarta.

Inga åtgärder förutom uppföljning.

Sammanfattning och prioritering av åtgärder

Prio	Åtgärd	Skötsel- omr	Start	Intervall	Finansiering
1	Information på hemsida	4	2010		reservatsanslag
1	Informationstavla	4	2010		reservatsanslag
1	Naturvårdsbränning	1	2010		reservatsanslag

Uppföljning

Uppföljning av reservatets syfte och gynnsam bevarandestatus för miljöer och arter är en prioriterad uppgift för reservatsförvaltningen, förutom de åtgärder som anges ovan.

Sammanfattning av uppföljning

Skötsel- omr	Kvalitetsmål	Intervall
1	minst 10 % av träden i de brända bestånden har fått stamskador (bildat brandljud) eller dödats av branden.	vid behov
1	minst 75 % av de viktiga strukturerna såsom äldre tallar (>150 år) samt torr död ved skonats i branden.	vid behov
1	det brinner (vildbrand eller naturvårdsbränningar) i skötselområdet på totalt minst 5 hektar i snitt var 20:e år.	vid behov

Stensjöns naturreservat

Skötselkarta

